

HUDUDIIY IJTIMOIIY-IQTISODIIY TABAQALASHUVNI KAMAYTIRISHDA FISKAL DESENTRALIZATSIYA SAMARADORLIGINI BAHOLASH

Davlatov Ulug‘bek Jumaniyozovich
Xorazm viloyati, Xonqa tuman xokimi

Annotatsiya

Mazkur maqolada hududiy ijtimoiy-iqtisodiy tabaqalashuvni kamaytirishda fiskal desentralizatsiyaning samaradorligi tahlil qilindi. Tadqiqotda fiskal federalizmning klassik va ikkinchi avlod nazariyalari asosida daromad va xarajat avtonomiyasining hududiy tengsizlikka ta'siri o'rganildi. Empirik baza sifatida O'zbekistonning 2019-2026-yillardagi mahalliy byudjet ko'rsatkichlari hamda amalga oshirilgan islohotlar majmui qo'llanildi. Hududlararo tafovutlar Theil indeksi va tafovut koeffitsiyenti yordamida baholandi. Natijalar mahalliy soliq salohiyati barqaror sharoitda fiskal desentralizatsiya hududiy konvergensiyaning kuchaytirilganini ko'rsatdi. Yakunda ekvalizatsiya transfertlari formulasini takomillashtirish, mahalliy daromad bazasini kengaytirish va natijaga asoslangan moliyalashtirish mexanizmlarini rivojlantirish bo'yicha takliflar ishlab chiqildi.

Kalit so'zlar: fiskal desentralizatsiya, hududiy tabaqalashuv, mahalliy byudjet, ekvalizatsiya transfertlari, hududiy konvergensiya, O'zbekiston

Аннотация

В статье была проанализирована эффективность фискальной децентрализации в снижении региональной социально-экономической дифференциации. На основе классических и теорий второго поколения фискального федерализма было изучено влияние автономии доходов и расходов на региональное неравенство. Эмпирическую базу составили показатели местных бюджетов Узбекистана за 2019-2026 годы и реализованные реформы. Для оценки межрегиональных различий использовались индекс Тейла и коэффициент вариации. Результаты показали, что при устойчивом налоговом потенциале фискальная децентрализация способствовала усилению региональной конвергенции. В заключении предложены меры по совершенствованию формулы выравнивающих трансфертов, расширению доходной базы местных бюджетов и развитию механизмов результат-ориентированного финансирования.

Ключевые слова: фискальная децентрализация, региональная дифференциация, местный бюджет, выравнивающие трансферты, региональная конвергенция, Узбекистан

Abstract

The article analyzed the effectiveness of fiscal decentralization in reducing regional socio-economic disparities. Based on classical and second-generation fiscal federalism theories, the impact of revenue and expenditure autonomy on regional inequality was examined. The empirical base included Uzbekistan's local budget indicators for 2019-2026 and implemented reforms. Interregional disparities were measured using the Theil index and the coefficient of variation. The results showed that under stable local tax capacity, fiscal decentralization strengthened regional

convergence. The study proposed measures to improve equalization transfer formulas, expand local revenue bases, and develop performance-based financing mechanisms.

Keywords: fiscal decentralization, regional disparity, local budget, equalization transfers, regional convergence, Uzbekistan

KIRISH

Hududlar o'rtasidagi iqtisodiy va ijtimoiy farqlanish ko'pgina davlatlarning makroiqtisodiy barqarorligi va siyosiy birligini ta'minlashda muhim vazifalardan biri sifatida saqlanib turibdi. OECD davlatlarida bir mamlakat ichidagi mintaqaviy yalpi mahsulot tafovutlari kengayganligi va shu jarayon bilan bir vaqtda subnatsional darajalarga moliyaviy vakolatlarning ko'chirilishi sezilarli sur'atlarda davom etganligi qayd etilgan [1], [2]. Iqtisodiy adabiyotda fiskal desentralizatsiyaning hududiy tengsizlikka ta'siri masalasi nazariy va empirik darajada keng muhokama qilinmoqda.

Klassik fiskal federalizm Tiebout va Oates ishlari asosida shakllangan bo'lib, mahalliy hokimiyat aholining afzalliklariga moslashtirilgan ommaviy ne'matlarni samaraliroq taklif eta olishi haqidagi fundamental tezisni ilgari surdi [3]. Ikkinchi avlod fiskal federalizm yondashuvi siyosiy iqtisod, axborot asimmetriyasi va institutsional sifat omillarini ushbu tahlilga kiritib, klassik konsepsiyani jiddiy boyitdi [4].

O'zbekistonda mintaqaviy yalpi mahsulotning jon boshiga ko'rsatkichi 2024-yilda Navoiy viloyatida 108,1 mln so'mga, Qoraqalpog'iston Respublikasi va Namangan viloyatida 22 mln so'm atrofida shakllangan, ya'ni eng yuqori va eng past qiymat o'rtasidagi farq taxminan 4,87 baravarni tashkil qildi [5]. Bunday tabaqalashuv mahalliy fiskal vakolatlarni mustahkamlash, hududiy iqtisodiyotning diversifikatsiyasini chuqurlashtirish va ekvalizatsiya mexanizmini takomillashtirish uchun keng imkoniyat ochmoqda. So'nggi yillarda mamlakatda mahalliy byudjetlar tizimini takomillashtirish bo'yicha kompleks ishlar amalga oshirildi: 2019-2026-yillarda mahalliy byudjet daromadlari 31,1 trln so'mdan 76,0 trln so'mga, xarajatlar esa 38,9 trln so'mdan 95,6 trln so'mga ko'tarildi [6]. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2025-yil 26-dekabr PQ-387-son "Mahalliy byudjetlar va byudjet tashkilotlarining moliyaviy barqarorligini oshirish, byudjet intizomini kuchaytirishga doir qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida"gi Qarori¹ asosida hududlarning daromad bazasi yanada kengaytirildi va xarajat intizomi mustahkamlandi, bunday yondashuv qattiq byudjet cheklovlari nazariyasiga bevosita mos keldi [6].

Ish maqsadi - fiskal desentralizatsiyaning hududiy ijtimoiy-iqtisodiy tabaqalashuvni qisqartirishdagi samaradorligini empirik dalillar va nazariy konsepsiyalar bog'liqligida baholashdan iborat. Vazifalari sifatida fiskal federalizm yondashuvlarini tizimlashtirish, hududiy tengsizlikni o'lchash uslublarini tanlash, O'zbekistonning so'nggi yillaridagi byudjet islohotlarini xalqaro tajriba bilan taqqoslash va amaliyot uchun aniq tavsiyalar ishlab chiqish belgilandi.

¹ O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2025-yil 26-dekabr PQ-387-son "Mahalliy byudjetlar va byudjet tashkilotlarining moliyaviy barqarorligini oshirish, byudjet intizomini kuchaytirishga doir qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida"gi Qarori <https://lex.uz/uz/docs/-7952193>

ADABIYOTLAR SHARHI

Fiskal federalizmning klassik nazariy poydevorini Tiebout taklif etgan “oyoq bilan ovoz berish” g‘oyasi tashkil etdi: aholining mahalliy ommaviy ne‘matlar to‘plamiga bo‘lgan afzalliklari mobillik orqali namoyon bo‘lib, hududlar o‘rtasida resurslarning samaraliroq taqsimotini yuzaga keltiradi [3]. Oatesning desentralizatsiya teoremasi har qanday ommaviy xizmat foyda va xarajatlar ichkilashtiriladigan eng kichik geografik birlik tomonidan taqdim etilishi maqsadga muvofiq ekanligini matematik tarzda asosladi [3]. Ushbu nazariy konstruktsiya keyinchalik ikkinchi avlod fiskal federalizm yondashuvi bilan kengaytirildi: yangi paradigma institutsional sifat, byurokratik xulq, qattiq byudjet cheklovlari va siyosiy iqtisod omillarining ahamiyatini alohida e‘tirof etdi [4].

Empirik tadqiqotlar nazariy bashoratlarning amaliy haqiqatga turlicha mos kelishini namoyon qildi. Bartolini, Stossberg va Blöchligning 30 ta OECD davlati bo‘yicha 1995-2011-yillar ma‘lumotlariga asoslangan tadqiqoti mahalliy xarajatlar asosan mahalliy soliqlar bilan moliyalashtirilgan vaziyatda hududiy tafovutlarning qisqarganini empirik dalillar bilan tasdiqladi [1]. Stossberg va Blöchligning 20 ta OECD davlati bo‘yicha 1996-2011-yillar oraliqdagi tahlili fiskal desentralizatsiya iqtisodiyot miqyosidagi daromad tengsizligi bilan murakkab munosabatda turishini, daromad taqsimotining turli sektorlari uchun ta‘sir kuchining farqlanishini ko‘rsatdi [7]. Mahalliy soliq avtonomiyasi va vertikal disbalans nisbatining optimallashtirilishi konvergensiyaning markaziy sharti sifatida e‘tirof etildi.

Martinez-Vazquez, Lago-Penas va Sacchi tomonidan tayyorlangan kompleks sharh hududiy tafovutlarga ta‘sir qiluvchi omillar majmuasini tizimlashtirdi: fiskal desentralizatsiyaning ijobiy ta‘siri yuqori boshqaruv sifati va malakali mahalliy ma‘muriyat sharoitida ko‘proq namoyon bo‘ldi, past institutsional muhitda esa qarama-qarshi natijalar olinishi mumkinligi qayd etildi [8]. Bojanic va Collins keng panel ma‘lumotlariga asoslanib, fiskal desentralizatsiyaning daromad tengsizligiga ta‘siri rivojlangan va rivojlanayotgan davlatlarda farqlanishini, har bir davlatning institutsional konteksti bilan chambarchas bog‘liqligini ko‘rsatdi [9].

O‘zbekiston bo‘yicha o‘tkazilgan dastlabki tadqiqotlar fiskal desentralizatsiyaning amaliy joriy etilishi mahalliy byudjet tizimi shaffofligini, daromad bazasini va xarajat samaradorligini birgalikda yaxshilashga yo‘naltirilishi zarurligini ko‘rsatdi. Imanovning 2024-yildagi tadqiqoti jismoniy shaxslar daromad solig‘ining kamida 50 foizini, mulk va yer solig‘ini esa to‘liq mahalliy byudjetlarga o‘tkazish mahalliy fiskal mustaqillikni va investitsion salohiyatni mustahkamlaganini empirik tarzda asosladi [10]. Jahon banki tomonidan tayyorlangan O‘zbekistonning Davlat xarajatlari sharhi mamlakat hududiy moliya tizimi mustaqillikdan keyingi davrda izchil evolyutsiyaga uchraganligini, hozirgi bosqichda esa kompleks fiskal desentralizatsiya siyosatining qabul qilinishi muhim strategik ahamiyatga ega ekanligini namoyon qildi [11].

Adabiyotlar tahlili konvergensiya erishishning markaziy sharti sifatida daromadlar va xarajatlar avtonomiyasining institutsional sifat va xarajat intizomi bilan birgalikda muvozanatlashtirilgan tarzda joriy etilishi zarurligini ochib berdi. Bu tahliliy

yoʻnalish maqolada amalga oshirilgan empirik baholashning konseptual ramkasini belgilab berdi.

METODOLOGIYA

Tadqiqot metodologiyasi nazariy va empirik yondashuvlar uygʻunligiga asoslandi. Dastlab fiskal federalizmning klassik va ikkinchi avlod nazariyalari tizimlashtirildi hamda hududiy konvergensiya tushunchasi aniqlashtirildi. Empirik tahlil uchun Oʻzbekistonning 2019-2026-yillardagi mahalliy byudjet koʻrsatkichlari rasmiy statistik manbalar asosida jamlandi. Hududiy tafovutlarni baholashda tafovut koeffitsiyenti, Theil indeksi va maksimal-minimal nisbat koʻrsatkichlari qoʻllanildi. Ushbu indikatorlar hududlar oʻrtasidagi farqlanish darajasini miqdoriy baholash imkonini berdi.

Qiyosiy tahlil usuli orqali olingan natijalar OECD davlatlari boʻyicha mavjud empirik xulosalar bilan solishtirildi. Shuningdek, mahalliy daromad va xarajat avtonomiyasi oʻrtasidagi bogʻliqlik sifatiiy ekspert baholash asosida tahlil qilindi. Natijalar jadval va umumlashtirilgan koʻrsatkichlar shaklida tizimlashtirildi. Tadqiqot ochiq va ishonchli maʼlumotlar asosida olib borildi hamda xulosalar umumlashtiruvchi xarakterga ega boʻldi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Mahalliy byudjetlarning daromad bazasi 2019-yildagi 31,1 trln soʻmdan 2026-yilga kelib 76,0 trln soʻmga koʻtarildi, yaʼni nominal nisbatda 2,4 baravar ortdi. Xarajatlar tarkibi shu davrda 38,9 trln soʻmdan 95,6 trln soʻmga, yaʼni 2,5 baravar oshdi [6]. 2025-yil yakuniy maʼlumotlariga koʻra, Oʻzbekiston yalpi ichki mahsulotining jon boshiga koʻrsatkichi 48,8 mln soʻmga yetdi va real koʻrsatkichda 5,7 foizga kengaydi [12]. Mahalliy daromadlarning xarajatlarni qoplash darajasi 2026-yilda taxminan 79 foizni tashkil etdi, qolgan qism markaziy byudjetdan tartibga soluvchi transferlar orqali yopildi [6]. Bunday yondashuv vertikal fiskal disbalansni boshqarishning bosqichli modelini yuzaga keltirdi va mahalliy moliyaviy barqarorlikni mustahkamladi.

Hududlararo tafovutlarni baholash uchun 2024-yildagi mintaqaviy yalpi mahsulotning jon boshiga koʻrsatkichlari mavjud boʻlgan sakkizta hudud kesimida tahlil amalga oshirildi (1-jadval).

1-jadval.

Oʻzbekiston hududlari kesimida yalpi mahsulot jon boshiga, 2024-yil[5]

T/r	Hudud	Yalpi mahsulot jon boshiga (mln soʻm)
1	Navoiy viloyati	108,1
2	Buxoro viloyati	34,7
3	Jizzax viloyati	28,3
4	Andijon viloyati	26,4
5	Samarqand viloyati	23,5
6	Qoraqalpogʻiston Respublikasi	22,6
7	Qashqadaryo viloyati	22,4
8	Namangan viloyati	22,2

Tanlanmadagi hududlar kesimida oʻrtacha qiymat 36,0 mln soʻmga, standart ogʻish 27,5 mln soʻmga, tafovut koeffitsiyenti esa 0,76 ga teng boʻldi. Eng yuqori (Navoiy viloyati) va eng past (Namangan viloyati) koʻrsatkichlar oʻrtasidagi nisbat 4,87 baravarni tashkil etdi. Navoiy viloyatining sanoat ulushining 72,1 foizgacha yetishi hududning iqtisodiy tarkibida togʻ-kon majmuasi va metallurgiya kompleksining yetakchi mavqeyi bilan izohlanadi [5]. Tabiiy resurslar bilan taʼminlangan hudud rentasidan boshqa hududlarga yoʻnaltirilgan transferlar gorizontall qayta taqsimlash mexanizmi sifatida amalga oshirildi.

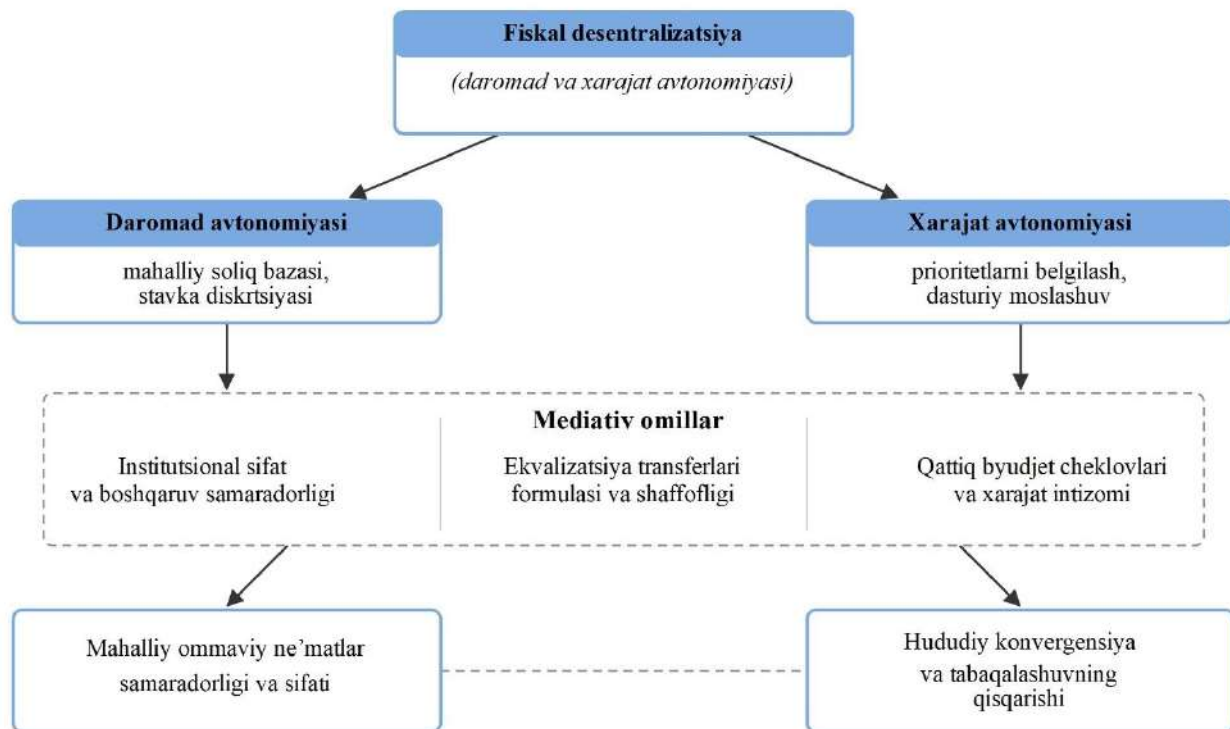
OECD boʻyicha empirik xulosalar bilan Oʻzbekiston tajribasini taqqoslash bir qator muhim kuzatuvlarni yuzaga keltirdi. Bartolini va boshqalar tomonidan koʻrsatilgan asosiy qonuniyatga muvofiq, mahalliy xarajatlarning mahalliy soliqlar bilan moliyalashtirilishi hududiy konvergensiyaning kuchaytiradi [1]. Oʻzbekistonda ishlab chiqilgan choralar - jismoniy shaxslar daromad soligʻining bir qismini, mulk va yer soliqlarini mahalliy byudjetlarga oʻtkazish - aynan shu strategik yoʻnalishga mos keldi [10]. Prezidentning RP-387/2025 sonli qarori orqali daromadlar boʻyicha mahalliy avtonomiyaning kengaytirilishi xarajat intizomini mustahkamlovchi meʼyorlar bilan parallel amalga oshirildi va ikkinchi avlod fiskal federalizm tamoyillariga toʻliq mos keldi [4; 6].

Ikkinchi muhim kuzatuv ekvalizatsiya transfertlarining hududiy konvergensiya taʼsiriga taalluqli. OECD maʼlumotlariga muvofiq, transferlarga haddan tashqari bogʻlanish mahalliy soliq bazasini rivojlantirish ragʻbatlarini sustlashtirishi mumkin, formula esa obyektiv koʻrsatkichlarga asoslanishi maqsadga muvofiq [13]. Oʻzbekistonda 2026-yilda mahalliy daromadlarning xarajatlarni qoplash darajasi 79 foizni tashkil etgan vaziyatda, ushbu darajani izchil ravishda 85-90 foizgacha koʻtarish mahalliy fiskal mustaqillikni mustahkamlashning strategik nuqtasi sifatida belgilandi [6].

Uchinchi muhim natija sifatida institutsional sifat va xarajatlar tuzilmasi muhimligi qayd etildi. Yuqori boshqaruv sifati sharoitida fiskal desentralizatsiyaning hududiy konvergensiya ijobiy taʼsiri kuchayganini koʻrsatuvchi empirik dalillar olingan [8]. Oʻzbekistonda 2026-yildan boshlangan natijaga asoslangan moliyalashtirish modeli - koʻrsatkichlar toʻliq bajarilgan tumanlar uchun rivojlanish loyihalariga moliyalashtirish hajmining 15 foizga oshirilishi - institutsional sifatni mustahkamlovchi mexanizm sifatida tahlil qilindi. Ushbu tashabbus mahalliy hokimliklar uchun aniq motivatsion vositani yaratdi va ekvalizatsiya transfertlari bilan birgalikda hududiy konvergensiyaning kuchaytirishga yoʻnaltirildi.

Empirik tahlil natijasi PMCG va Iqtisodiyot va moliya vazirligi tomonidan amalga oshirilayotgan loyihalardagi xulosalar bilan muvofiq keldi: hududiy fiskal islohotlarning bosqichli amalga oshirilishi mahalliy byudjet tizimining shaffofligi, javobgarligi va prognozlanish darajasini bir vaqtda koʻtardi [14]. Bojanic va Collinsning rivojlanayotgan davlatlardagi xulosalariga muvofiq, fiskal desentralizatsiyaning ijobiy taʼsiri institutsional muhit yetarli darajada barqaror boʻlgan vaziyatda chuqurroq namoyon boʻldi [9]. Hududiy konvergensiyaning sezilarli

kuchayishi mahalliy iqtisodiy diversifikatsiyaning chuqurlashishi va aholi farovonligining barqaror o‘shishi bilan parallel kechishi tabiiy.

1-rasm. Fiskal desentralizatsiya va hududiy konvergensiya o‘rtasidagi konseptual model¹.

Konseptual model uchta mantiqiy bosqichni birlashtirdi: birinchi bosqich - fiskal vakolatlarning subnatsional darajaga ko‘chirilishi (daromad va xarajat avtonomiyasi); ikkinchi bosqich - institutsional muhit, ekvalizatsiya transferlari va xarajat intizomi orqali joriy etish shartlarining yumshatilishi yoki kuchaytirilishi; uchinchi bosqich - mahalliy ommaviy ne‘matlar yetkazib berishning samaradorligi va hududiy konvergensiya darajasining yaxshilanishi. Modelning yaxlitligi har uchala bosqichda izchil islohot harakatlarining birlashtirilishini taqozo etdi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Empirik baza va nazariy ramka asosida olingan natijalar fiskal desentralizatsiyaning hududiy ijtimoiy-iqtisodiy tabaqalashuvni qisqartirishdagi samaradorligi davlatning institutsional sifati, mahalliy soliq avtonomiyasi va xarajat intizomining birgalikda harakat qilishiga bog‘liq ekanligini ko‘rsatdi. O‘zbekistonda 2019-2026-yillar oraliqda amalga oshirilgan mahalliy byudjet islohotlari, mahalliy daromadlarning ikki barobardan ortiq oshishi va O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2025-yil 26-dekabr PQ-387-son “Mahalliy byudjetlar va byudjet tashkilotlarining moliyaviy barqarorligini oshirish, byudjet intizomini kuchaytirishga

¹ Muallif ishlanmasi

doir qo‘shimcha chora-tadbirlar to‘g‘risida”gi Qarori¹ bilan o‘rnatilgan yangi me‘yorlar fiskal desentralizatsiyaning izchil trayektoriyasini yuzaga keltirdi.

Birinchi taklif: mahalliy soliq bazasini kengaytirish va daromad xil-xilligini oshirish maqsadida ko‘chmas mulk solig‘i, transport solig‘i va yer solig‘i bo‘yicha mahalliy hokimliklarga soliq stavkalari va imtiyozlarini belgilashda yumshoq diskretsiya darajasi taqdim etilishi maqsadga muvofiq topildi. Bunday yondashuv mahalliy daromadlarning xarajatlarni qoplash darajasini 79 foizdan 85-90 foizgacha ko‘tarishning institutsional shartini yaratdi.

Ikkinchi taklif: ekvalizatsiya transfertlari formulasini subyektiv komponentlar miqdorini kamaytirish va obyektiv hisob-kitob ko‘rsatkichlariga (aholi soni, fiskal salohiyat, xarajat ehtiyojlari indeksi) asoslangan tarkibni mustahkamlash hududlararo gorizontol adolatni saqlagan holda mahalliy soliq yig‘ish rag‘batlarini saqlashga imkon berdi [13]. Bunday formulaning shaffof e‘lon qilinishi va ko‘p yillik prognozlanishi mahalliy hokimliklar uchun byudjet rejalashtirishni mustahkamladi.

Uchinchi taklif: natijaga asoslangan moliyalashtirish modeli (ko‘rsatkichlar to‘liq bajarilgan tumanlarga 15 foizgacha qo‘shimcha resurs ajratish) hududiy boshqaruv samaradorligi monitoringi tizimi bilan bog‘lanishi maqsadga muvofiq topildi. Indikatorlar tarkibida mahalliy soliq yig‘ish darajasi, ijtimoiy infratuzilma sifati va aholining xizmatlardan qoniqish darajasi xolisona o‘lchamlar sifatida joylashtirilishi maqsadga muvofiq topildi.

To‘rtinchi taklif: qishloq joylardagi boshqaruv tuzilmalarini moliyalashtirish va xizmat ko‘rsatish bo‘yicha empirik tahlillar mahalliy hokimliklarning malakaviy salohiyatini kuchaytirish, byudjetni qabul qilish jarayonida ishtirok mexanizmlarini chuqurlashtirish hududlararo xizmat sifati farqlarini muvofiqlashtirishga ko‘maklashishini ko‘rsatdi [15]. “Ochiq byudjet” platformasi va shu kabi tashabbuslarning rivojlanishi mahalliy hokimliklarning fuqarolar oldidagi javobgarligini kuchaytirdi.

Beshinchi taklif: hududiy iqtisodiyotning diversifikatsiyasi to‘g‘ri yo‘naltirilgan investitsiyaviy stimullar, klaster mexanizmlarini joriy etish va resurs ulushi yuqori bo‘lgan hududlardan boshqa hududlarga ekspertiza va texnologiya transferi orqali amalga oshirilishi maqsadga muvofiq topildi. Navoiy viloyati va resurs hududlarining yuqori darajadagi yalpi mahsulot natijalarining boshqa hududlar foydasiga gorizontol qayta taqsimlanishi mintaqalararo aloqalarni yangi pog‘onaga ko‘tardi.

Tahliliy doirada fiskal desentralizatsiyaning hududiy ijtimoiy-iqtisodiy tabaqalashuvni qisqartirishga real ulushi institutsional sifat, soliq avtonomiyasi va xarajat intizomi sinergiyasidan yuzaga keldi. Strategik yo‘nalishlar yaratilayotgan iqtisodiy mexanizmlarning samarali ishlashi, hududiy iqtisodiy salohiyatning kengayishi va aholi farovonligining barqaror o‘shishi imkonini berdi. Mavjud islohotlar muvaffaqiyati hududlararo gorizontol o‘zaro hamkorlikning rivojlanishi va yangi avlod ma‘muriyatining shakllanishi orqali yana mustahkamlanishi mumkin.

¹ O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2025-yil 26-dekabr PQ-387-son “Mahalliy byudjetlar va byudjet tashkilotlarining moliyaviy barqarorligini oshirish, byudjet intizomini kuchaytirishga doir qo‘shimcha chora-tadbirlar to‘g‘risida”gi Qarori <https://lex.uz/uz/docs/-7952193>

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO‘YXATI

1. Bartolini D., Stossberg S., Blochliger H. Fiscal Decentralisation and Regional Disparities. OECD Economics Department Working Papers, No. 1330. OECD Publishing, Paris, 2016. https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/publications/reports/2016/10/fiscal-decentralisation-and-regional-disparities_g17a2894/5jlpq7v3j237-en.pdf
2. Blöchliger H., Bartolini D., Stossberg S. Does Fiscal Decentralisation Foster Regional Convergence? OECD Economic Policy Papers, No. 17. OECD Publishing, Paris, 2016. https://www.oecd.org/en/publications/does-fiscal-decentralisation-foster-regional-convergence_5jlr3c1vcqmr-en.html
3. Jha P. C. Theory of Fiscal Federalism: An Analysis. MPRA Paper No. 41769, University Library of Munich, 2012. https://mpra.ub.uni-muenchen.de/41769/1/MPRA_paper_41769.pdf
4. Oates W. E. Toward a Second-Generation Theory of Fiscal Federalism. International Tax and Public Finance, 12 (4), 349-373, 2005. https://extranet.parisschoolofeconomics.eu/docs/koenig-pamina/2ndgenerationfiscalfederalism_oates_2005.pdf
5. Gross Regional Product (GRP) of Uzbekistan for 2024. INVEXI Investment Consulting Management Company, 2025. <https://invexi.org/press/gross-regional-product-grp-of-uzbekistan-for-2024/>
6. Tax Revenue Redistribution, Hard Budget Constraints and Local Fiscal Stability in Uzbekistan. Innovation Science and Technology Journal, 2026. <https://ist-journal.uz/index.php/IST/article/view/697>
7. Stossberg S., Blochliger H. Fiscal Decentralisation and Income Inequality: Empirical Evidence from OECD Countries. Jahrbücher für Nationalökonomie und Statistik, 237 (3), 225-273, 2017. <https://www.degruyterbrill.com/document/doi/10.1515/jbnst-2017-1108/html>
8. Martinez-Vazquez J., Lago-Penas S., Sacchi A. The Impact of Fiscal Decentralization: A Survey. International Center for Public Policy Working Paper 15-02, Andrew Young School of Policy Studies, Georgia State University, 2015. <https://icepp.gsu.edu/files/2015/07/ispwp1502.pdf>
9. Bojanic A. N., Collins L. A. Differential effects of decentralization on income inequality: evidence from developed and developing countries. Empirical Economics, 60 (4), 1969-2004, 2021. <https://link.springer.com/article/10.1007/s00181-020-01857-9>
10. Imanova U. B. Improving the Mechanism for Managing Financial Resources of Local Budgets to Promote Socio-Economic Development of Regions in Uzbekistan. American Journal of Business Management, Economics and Banking, 30, 86-89, 2024. <https://americanjournal.org/index.php/ajbmeb/article/view/3206>
11. World Bank. Uzbekistan Public Expenditure Review. Washington, DC: World Bank Group, 2020. <https://documents1.worldbank.org/curated/en/471601582557360839/pdf/Uzbekistan-Public-Expenditure-Review.pdf>

12. O‘zbekiston Respublikasi Milliy statistika qo‘mitasi. On the indicators of gross domestic product of the Republic of Uzbekistan in January-December 2025. https://stat.uz/img/news/analitika-vvp_eng_p32560.pdf

13. OECD. Intergovernmental Fiscal Transfers and Fiscal Equalisation in a Time of Consolidation. OECD Publishing, Paris, 2025. https://www.oecd.org/en/publications/intergovernmental-fiscal-transfers-and-fiscal-equalisation-in-a-time-of-consolidation_4853a4d0-en.html

14. PMCG. Driving Local Budget Reforms for Fiscal Strength in Uzbekistan, 2025. <https://pmcg-i.com/project/driving-local-budget-reforms-for-fiscal-strength-in-uzbekistan/>

15. UNDP Uzbekistan. Revamping of Rural Governance Structures Key to Quality Public Service Delivery, 2021. <https://www.undp.org/uzbekistan/blog/revamping-rural-governance-structures-key-quality-public-service-delivery>

16. Axmadovich X. Z. HUDUDLARNING IJTIMOIIY TABAQALASHUV DARAJASINI BAHOLASH METODOLOGIYASINI TAKOMILLASHTIRISH //Scientific Journal of Actuarial Finance and Accounting. - 2024. - T. 4. - №. 09. - C. 415-424.

17. Khakimov Z. A. et al. SUSTAINABLE INNOVATIONS FOR THE DEVELOPMENT OF CLEAN ENERGY: THE PERSPECTIVE OF QUALITY 5.0 MANAGEMENT IN THE FUEL AND ENERGY COMPLEX //Proceedings on Engineering. - 2025. - T. 7. - №. 4. - C. 2293-2300.

Marketing

ilmiy, amaliy va ommabop jurnali

Muharrir:

Ingliz tili muharriri:

Rus tili muharriri:

Musahhih:

Sahifalovchi va dizaynerlar:

Xakimov Ziyodulla Axmadovich

Tursunov Boburjon Ortiqmirzayevich

Kaxramonov Xurshidjon Shuxrat o'g'li

Karimova Shirin Zoxid qizi

Sadikov Shoxrux Shuxratovich

Abidjonov Nodirbek Odijon o'g'li

2026-yil, aprel, 4-son

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Marketing" ilmiy, amaliy va ommabop jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar mas'ul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelavermasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga murojaat qilish mumkin. Ilmiy maqola, ommabop maqola, reklama, hikoya va boshqa ilmiy-ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.

Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

Elektron pochta:

info@marketingjournal.uz

Bot:

[@marketinjournalbot](https://t.me/@marketinjournalbot)

Tel.:

+998977838464, +998939266610

Jurnalning rasmiy sayti: <https://marketingjournal.uz>

Marketing jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi **Oliy attestatsiya komissiyasi rayosatining 2024-yil 04-oktabrdagi 332/5 sonli qarori** bilan milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan

"Marketing" ilmiy, amaliy va ommabop jurnali 2024-yil 15-martdan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan **C-5669517** reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan. **Litsenziya raqami: №240874**

"Marketing" ilmiy, amaliy va ommabop jurnalining xalqaro darajasi: **9710**. ГОСТ 7.56-2002 " Seriyali nashrlarning xalqaro standart raqamlanishi" davlatlataro standartlari talablari. **Berilgan ISSN tartib raqami: 3060-4621**